

**REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA**

Odbor za ljudska prava

Pazin, Dršćevka 3, p.p. 40

Klasa: 021-04/10-01/134

Urbroj: 2163/1-01/02-10-3

Pazin, 23. prosinca 2010. god.

**SKUPŠTINA ISTARSKE ŽUPANIJE
n/r. predsjednika Dina Kozlevac
Dršćevka 3
52000 P A Z I N**

Na temelju čl. 38. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ("Narodne novine", broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08 i 36/09) i čl. 55. Statuta Istarske županije ("Službene novine Istarske županije", broj 10/09), Odbor za ljudska prava Skupštine Istarske županije dana 23. prosinca 2010. godine donosi slijedeći

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se nacrt i utvrđuje prijedlog Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi, te ista čini sastavni dio ovog Zaključka.

2. Akt iz točke 1. ovog Zaključka dostavlja se Županijskoj skupštini Istarske županije na razmatranje i usvajanje.

3. Za izvjestitelja točki 1. ovog Zaključka na sjednici Skupštine Istarske županije, u ime Odbora za ljudska prava određuje se predsjednik Odbora za ljudska prava, Ivica Mikulčić.

4. Predlaže se predsjedniku Skupštine Istarske županije da se po očitovanju Župana predmet vrati Odboru za ljudska prava prije upućivanja na Skupštinu, kako bi se sagledale i eventualne primjedbe i očitovanja.

5. Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik

Odbora za ljudska prava

Ivica Mikulčić, v. r.

REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Predsjednik

Pazin, Drščevka 3, p.p. 40

Klasa: 021-04/10-01/134

Urbroj: 2163/1-01/02-10-4

Pazin, 30. prosinca 2010. god.

ŽUPAN ISTARSKE ŽUPANIJE
n/r. g. Ivan Jakovčić

PREDMET: Prijedlog Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi - dostavlja se

Poštovani,

Na temelju čl. 55. Statuta Istarske županije ("Službene novine Istarske županije", broj 10/09), Odbor za ljudska prava Skupštine Istarske županije prihvatio je nacrt i utvrdio prijedlog Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi, te je uputio Skupštini Istarske županije prijedlog za njezino prihvaćanje.

Molimo Vas da sukladno čl. 76 st. 1. Poslovnika Županijske skupštine ("Službene novine Istarske županije", broj 14/09) dostavite svoje mišljenje i stajalište vezano za predloženi akt, te da o navedenom izvijestite i Odbor za ljudska prava koji će akt i iznesene primjedbe, odnosno amandmane, ponovno razmatrati prije upućivanja Skupštini Istarske županije.

S poštovanjem.

Predsjednik Skupštine
Dino Kozlevac

Prilog:

1. Zaključak Odbora za ljudska prava Skupštine IŽ
Klasa: 021-04/10-01/134, Urbroj: 2163/1-01/02-10-3
23. prosinca 2010. godine,
2. Nacrt Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi.

31.12.10. *Stević*

REPUBLIKA HRVATSKA

ISTARSKA ŽUPANIJA

Kabinet župana

Pula, Flanatička 29, p.p. 198

tel.052/372-101, fax: 052/372-104

KLASA: 021-04/11-01/1

URBROJ: 2163/1-02/5-11-2

Pula, 04. travnja 2011.

SKUPŠTINA ISTARSKE ŽUPANIJE
gosp. Dino Kozlevac, predsjednik

Odbor za ljudska prava
gosp. Ivica Mikulčić, predsjednik

PREDMET: Prijedlog Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika
i ljudi starije životne dobi
- mišljenje, daje se

Na temelju članka 76. stavka 1. Poslovnika Županijske skupštine Istarske županije („Službene novine Istarske županije“ br. 14/09) razmatrajući prijedlog Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi, kojeg je izradila Matica umirovljenika Hrvatske i zahtjev za dostavu mišljenja na isti, donosim slijedeći

ZAKLJUČAK

1. Dajem pozitivno mišljenje na prijedlog Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi koji je izrađen od strane Matice umirovljenika Hrvatske s ciljem da se utvrdi zajednička strategija rješavanja problema umirovljenika i osoba starije životne dobi u skladu s europskim i svjetskim standardima. Ovim putem se očitujem o prijedlogu kako slijedi:
 - Podržavam stav da se mirovine definiraju kao zarađeno i uplatama doprinosa zasluženno vlasničko pravo zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske i pozitivnim propisima, te bi stoga postizanjem nacionalnog konsenzusa o usvajanju ove Deklaracije, Republika Hrvatska, kao demokratska i socijalna država koja jamči prava svim svojim građanima, jasnije i detaljnije odredila prava građana treće životne dobi temeljena na Ustavu, Rezolucijama Ujedinjenih naroda i dokumentima Europske unije.
 - Suglasan sam i pozdravljam stav da su umirovljenici i osobe treće životne dobi spremne prihvatiti da mirovine rastu u skladu s gospodarskim mogućnostima društva, a država je ta koja treba jamčiti da se teret

- gospodarskog razvoja ravnomjernije rasporedi i da razlika u visini mirovina i plaća bude primjerena europskim mjerilima.
- Dajem primjedbu na prvu rečenicu točke 15. Deklaracije u kojoj se navodi da će Republika Hrvatska stimulirati duže ostajanje u radnom odnosu i nakon 65. godine života, za koju mi je od strane predstavnika Zajednice udruga umirovljenika Istarske županije dano obrazloženje da se to odnosi samo na deficitarna zanimanja, te stoga stimuliranje dužeg ostajanja u radnom odnosu podržavam samo iznimno i isključivo u deficitarnim zanimanjima prema jasno definiranim pravilima.
 - Kao što je i istaknuto u Deklaraciji, država bi trebala preuzeti aktivnu ulogu u gradnji domova za starije i nemoćne osobe na način da sufinancira izgradnju istih, te da zajedno sa jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave osigura korisnicima smještaj u istima u primjerenom roku i pod povoljnim uvjetima, te da adekvatnim mjerama omogući i stvaranje povoljnih uvjeta za smještaj u privatne domove.
 - U Istarskoj županiji domove za starije i nemoćne osobe graditi će se u Pazinu, Puli i Labinu, što će rezultirati povećanjem smještajnih kapaciteta za cca 400 novih mjesta, a opremiti ćemo i prostorije za dnevni boravak i klubove umirovljenika u svim većim sredinama.
 - Pokrenuti ćemo akciju širenja projekta „Pomoć u kući“ za umirovljenike i starije osobe te ćemo se zalagati za uvođenje uravnoteženog sistema plaćanja troškova smještaja u istarskim domovima za starije osobe.
 - Želim istaknuti da državne, regionalne i lokalne vlasti trebaju uložiti napore da u skladu s objektivnim mogućnostima društva osobama starije životne dobi osiguraju human i dostojanstven život uz primjerenu zdravstvenu i socijalnu zaštitu.

ŽUPAN
Ivan Jakovčić

Na temelju članka 43. Statuta Istarske županije („Službene novine Istarske županije“, br. 10/09), Županijska skupština Istarske županije na sjednici održanoj _____ 2011. godine, donosi

ZAKLJUČAK

o davanju mišljenja na Prijedlog Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi

1. Daje se pozitivno mišljenje na Prijedlog Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi.
2. Podržava se stav da se mirovine definiraju kao zarađeno i uplatama doprinosa zasluženno vlasničko pravo zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske i pozitivnim propisima, te bi stoga postizanjem nacionalnog konsenzusa o usvajanju ove Deklaracije, Republika Hrvatska, kao i demokratska i socijalna država koja jamči prava svim svojim građanima i jasnije i detaljnije odredila prava građana treće životne dobi temeljena na Ustavu, Rezolucijama Ujedinjenih naroda i dokumentima Europske unije.
3. Pozdravlja se stav da mirovine rastu u skladu s gospodarskim mogućnostima društva, a država je ta koja treba jamčiti da se teret gospodarskog razvoja ravnomjernije rasporedi i da razlika u visini mirovina i plaća bude primjerenija europskim mjerilima
4. Ne podržava se stimuliranje ostanka u radnom odnosu nakon 65. godine života, osim isključivo i iznimno u deficitarnim zanimanjima prema jasno definiranim pravilima.
5. Država bi trebala preuzeti aktivnu ulogu u gradnji domova za starije i nemoćne osobe na način da sufinancira izgradnju istih, te da zajedno s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave osigurava korisnicima smještaj u istima u primjerenom roku i pod povoljnim uvjetima, te da adekvatnim mjerama omogući i stvaranje povoljnih uvjeta za smještaj u privatne domove.
6. U Istarskoj županiji domovi za starije i nemoćne osobe gradit će se u Pazinu, Puli i Labinu, što će rezultirati povećanjem smještajnih kapaciteta za cca 400 novih mjesta, a opremit će se i prostorije za dnevni boravak i klubove umirovljenika u svim većim sredinama.
7. Pokrenut će se akcija širenja projekta „Pomoć u kući“ za umirovljenike i starije osobe, i zalagati se za uvođenje uravnoteženog sistema plaćanja troškova smještaja u istarskim domovima za starije osobe.
8. Državne, regionalne i lokalne vlasti trebaju uložiti napore u skladu s objektivnim mogućnostima društva da osobama starije životne dobi osiguraju human i dostojanstven život uz primjerenu zdravstvenu i socijalnu zaštitu, a dodatnu pažnju potrebno je posvetiti palijativnoj skrbi.

KLASA:
URRBOJ:
Pazin,

REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Predsjednik
Dino Kozlevac

UTEMELJENA 1946.

MATICA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Preradovićeva 33/I
Tel. 01/45 50 619 • Tel/fax: 01/48 18 281
www.muh.hr e-mail: muh@zg.t-com.hr

Matični broj: 3227316
Žiro račun: 2340009-1100010338
OIB: 77667944125

Broj: 110/2010.

Zagreb, 19. studenoga 2010.

REGIONE ISTRIANA - REGIONE ISTRIANA
Ufficio della Giunta Provinciale, Pazin
Ufficio della Regione dell'Assemblea, Pisinò

Priloga broj: 29-11-10		
Klasifikacijski broj	Org. jed.	
004-01/10-9105		
Uredbeni broj	Pril.	Vrij.
16-10-01		

SKUPŠTINAMA ŽUPANIJA I
GRADA ZAGREBA
Predsjedniku Skupštine
(SVIMA)

Poštovani,

Matica umirovljenika Hrvatske predložila je Deklaraciju o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi, koju je uputila predsjedniku Republike, Vladi i Saboru RH te svim parlamentarnim strankama s molbom da daju svoje mišljenje kako bi se postigao nacionalni konsenzus o tom dokumentu izuzetno važnom za sve umirovljenike.

Ovom prilikom šaljemo i svim županijskim skupštinama tekst prijedloga Deklaracije s molbom da je razmotre i podrže te na taj način daju svoj doprinos rješavanju temeljnih problema umirovljenika i starijih osoba.

Molimo Vas da tekst Deklaracije stavite na dnevni red Vaše skupštine i da nam dostavite svoje mišljenje i stavove.

Unaprijed se zahvaljujemo i srdačno Vas pozdravljamo.

S poštovanjem,

Predsjednik Matice
Josip Vinček

UTEMELJENA 1946.

MATICA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

10000 ZAGREB, Preradovićevea 33/1
Tel. 01/45 50 619 • Tel/fax: 01/48 18 281
www.muh.hr e-mail: muh@zg.t-com.hr

Matični broj: 3227316
Žiro račun: 2340009-1100010338
OIB: 77667944125

Broj: 88/2010

Zagreb, 19. kolovoza, 2010.

Predmet:

Prijedlog Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika

Na temelju Ustava Republike Hrvatske i najviših ustavnih načela, posebno o socijalnoj državi, a u skladu s Poveljom Ujedinjenih naroda, Općom deklaracijom o pravima čovjeka, Rezolucijom UN 46/91 koja sadrži načela Ujedinjenih naroda za ljude starije dobi, Europske socijalne povelje, imajući na umu i slična rješenja u zemljama Europske unije, Matica umirovljenika Hrvatske predlaže svim parlamentarnim strankama, svim zastupnicima Hrvatskog sabora, Vladi i socijalnim partnerima da usvoje zajedničku Deklaraciju o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi.

Polazeći od činjenice da se događaju krupne promjene u demografskim kretanjima s naglim porastom broja starijeg stanovništva, da se ubrzano povećava broj umirovljenika u odnosu na broj zaposlenih do zabrinjavajuće mogućnosti da se broj umirovljenika i zaposlenih izjednači, da zbog problema gospodarskog razvoja stariji ljudi zapadaju u sve veće materijalne i socijalne teškoće, Republika Hrvatska na temelju ove Deklaracije, utvrđuje dugoročnija rješenja s ciljem stvaranja stabilnijih i sigurnijih uvjeta življenja starijeg stanovništva. Republika Hrvatska će izgraditi takav mirovinski sustav koji će jamčiti da umirovljenici i stariji ljudi neće snositi glavni teret rješavanja socijalnih problema društva, nego da će to biti ravnomjernije raspoređeno na načelima solidarnosti svih generacija, u skladu s dokumentima UN-a i najboljim europskim rješenjima.

U skladu s takvom polaznom osnovom, uz potpise svih socijalnih partnera i uz punu potporu parlamentarnih stranaka i Predsjednika Republike, Hrvatski sabor donosi

DEKLARACIJU O OSNOVNIM I NEOTUĐIVIM PRAVIMA UMIROVLJENIKA I LJUDI STARIJE ŽIVOTNE DOBI

1. Mirovina je osnovno i neotuđivo pravo umirovljenika stečeno radom i uplatom doprinosa, koje Republika Hrvatska utemeljuje kao trajnu materijalnu svojinu zaštićenu Ustavom i zakonima RH.

2. Mirovina se stječe pod jednakim uvjetima i na temelju istog mirovinskog zakona koji vrijedi za sve građane Republike Hrvatske. Povlastice koje nisu stečene radom i uplatom

doprinosa, već na temelju posebnih propisa, nemaju status mirovine i ne mogu se isplaćivati iz mirovinskih sredstava.

3. Republika Hrvatske jamči očuvanje realne vrijednosti mirovina čiji će rast biti redovito usklađivan s prosječnim rastom plaća svih zaposlenih i rastom BDP-a. Obveza je Republike Hrvatske da smanji razliku između prosječne plaće i prosječne mirovine i dovede na razinu kretanja u Europi. Taj rast će biti usklađen s gospodarskim mogućnostima, ali u roku od dvije godine bit će doveden na vrijednost prosječne mirovine od 50 posto u odnosu na prosječnu plaću, s obvezom rasta do 60 posto za pet godina. Krajnji cilj je da se prosječne mirovine dovedu na razinu od 70 posto prosječne plaće u Republici Hrvatskoj, kako bi osigurali dostojan život umirovljenicima.

4. Visina mirovina, stečenih radom i uplatom doprinosa, ne može se umanjivati odlukama državnih organa.

5. Zakonskim sredstvima i njihovom provedbom Republika Hrvatska poduzima mjere protiv poslodavaca koji izbjegavaju plaćati doprinos za mirovinsko osiguranje ili manipuliraju, plaćajući najniži doprinos koji nije su skladu sa stvarnim isplata zarada. Utvrđuje strože kriterije za određivanje najniže osnovice za uplatu doprinosa odnosno iznosa minimalne plaće.

6. Starije osobe imaju pravo na dostojnu egzistenciju te na životni standard koji odgovara dobrobiti čovjeka i njegove obitelji, koja se po potrebi dopunjuje sredstvima socijalne zaštite.

U skladu s Europskom poveljom, Republika Hrvatske omogućuje starijim osobama slobodan izbor načina života u svom domu i u krugu obitelji toliko dugo koliko to žele i koliko je to moguće. Pri tome Republika Hrvatska će aktivno sudjelovati i davati pomoć u organizaciji dnevnog boravka i njege u kući zajedno s županijskim i općinskim vlastima.

7. Republika Hrvatska će aktivno sudjelovati, sufinancirati i odrediti program gradnje domova za umirovljenike i ljude starije dobi. Na temelju tog programa, zajedno s lokalnim zajednicama (županijama, gradovima i općinama) organizira smještaj po povoljnim uvjetima za najširi krug korisnika. Tako izgrađene ustanove za ljude starije dobi osiguravaju potpunu skrb izvan obitelji - stanovanje, prehranu, zdravstvenu zaštitu, radne aktivnosti i slobodno vrijeme. Umirovljenici i starije osobe koje borave u ustanovama imaju pravo na okruženje i uvjete što sličnije životu u obiteljskom domu.

Uz to, posebnim mjerama i stimulacijama, omogućuje i stvaranje povoljnijih uvjeta za smještaj u privatnim domovima utvrđujući minimalne standarde i uvjete za njihovo funkcioniranje.

8. Zajedno s lokalnim zajednicama Republika Hrvatska jamči starijim osobama koje žive u domovima odgovarajuću pomoć, poštujući pritom njihov privatni život i sudjelovanje u odlučivanju o uvjetima života u tim ustanovama. Inspeksijska kontrola u tim, kao i u privatnim domovima za umirovljenike i ljude starije dobi, mora biti stalna i učinkovita kako bi zaštitila korisnike i osigurala primjenu zakonskih uvjeta.

9. Zdravstvena zaštita prilagodit će se i ljudima starije životne dobi. Pri tome zdravstvene usluge moraju biti približene njihovim potrebama, a i mjestu boravka te ojačati ulogu domova zdravlja koji će pružati i dio specijalističkih zdravstvenih usluga.

10. Republika Hrvatska će davati podršku inicijativama za okupljanje umirovljenika s ciljem razvoja njihovog kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, za sudjelovanje u sportsko-rekreativnim i zabavnim aktivnostima kao i za široke oblike druženja kako bi se otklonio osjećaj samoće kod starijih osoba.

11. Poticat će stvaranje povoljnijih uvjeta za umirovljenike u trgovačkim kućama, prijevozničkim organizacijama, turističko-ugostiteljskim ponudama, lječilištima, toplićama, naročito i izvan sezone u skladu s europskim rješenjima.

12. Vlada Republika Hrvatske odredit ministarstvo koje će biti nadležno za rješavanje pitanja umirovljenika u cjelini, a u suradnji s drugim ministarstvima.

13. Republika Hrvatska će poticati volonterski rad koji pridonosi uspješnijem rješavanju životnih problema starijih ljudi.

14. Republika Hrvatska će, zajedno s lokalnim zajednicama, sudjelovati u osnivanju i utvrđivanju programa gradnje i korištenja Ustanova za palijativnu skrb primjenom standarda Europske unije.

15. Republika Hrvatske će stimulirati duže ostajanje u radnom odnosu i nakon 65. godine života. Za jednak postotak kojim se smanjuje iznos prijevremene mirovine, povećavat će se iznos za kasniji odlazak u mirovinu.

16. U slučaju smrti korisnika ili korisnice mirovine, pravo na 50 posto njegove ili njene mirovine, uz zadržavanje svoje, ima njegov ili njen bračni partner ili partnerica

17. Hrvatski sabor se obvezuje na kraju svake godine analizirati provođenje Deklaracije o osnovnim i neotuđivima pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi i utvrđivati daljnje mjere za poboljšanje uvjeta života najstarije generacije stanovništva.

Obrazloženje:

Polazna osnova prijedloga Matice umirovljenika Hrvatske za donošenje Deklaracije je potreba za utvrđivanje zajedničke strategije rješavanja problema umirovljenika i starijih u skladu s Europskim i svjetskim standardima. U nekim Europskim zemljama takva vrsta dokumenata je usvojena i njima su utvrđena temeljna prava umirovljenika i ljudi starije dobi. Dobar primjer za to je Toledo-pakt u Španjolskoj koji je usvojen još 1995. godine konsenzusom svih parlamentarnih stranaka i socijalnih partnera.

U Republici Hrvatskoj posljednjih godina umirovljenici i stariji ljudi su u sve težem položaju jer su mirovine smanjene u prosjeku na svega 40 posto prosječne plaće zaposlenih. Prema objektivnim mjerilima, koja se primjenjuju i u Europskoj uniji, svako zaostajanje prosječnih mirovina na ispod 60 posto prosječne plaće dovodi umirovljenike u zonu siromaštva

Mirovine u Republici Hrvatskoj ne smiju se svesti na oblik socijalne pomoći, već se moraju definirati kao zarađeno i uplatama doprinosa zasluženno vlasničko pravo, zajamčeno Ustavom i zakonima. Stoga, ovakvim dokumentom Republika Hrvatska, kao demokratska i socijalna država, koja jamči prava i pravednost svim svojim građanima, jasnije i detaljnije određuje prava starijih ljudi, bazirana na Ustavu, na Rezolucijama UN-a i temeljnim dokumentima Europske unije.

Deklaracija polazi od osnovne definicije mirovine utemeljene na članku 1. Ustava u kojem se naglašava da je Republika Hrvatska „i socijalna država“, članku 3. Ustava kojim je zajamčena „socijalna pravda“, člankom 48. koji „jamči pravo vlasništva“ te članku 63. Ustava u kojem se ističe „pravo na dostojan život“.

Deklaracijom se, u članku 2., jasno utvrđuje da se sve mirovine moraju temeljiti na jednom osnovnom zakonu o mirovinskom osiguranju, a svi drugi propisi o stjecanju povlaštenih mirovina trebaju biti ukinuti. Jedino ona primanja, koja su stečene na bazi jedinstvenog zakona o mirovinskom osiguranju, mogu se nazivati mirovinom i biti isplaćivane iz mirovinskih sredstava, a sve ostalo su dosadašnje povlastice koje moraju biti isplaćivane iz drugih izvora.

U članku 3. Deklaracija polazi od činjenice da su mirovine, od srpnja 2009. do kraja 2010. godine zamrznute, i da nema usklađivanja njihovog rasta. Pokazalo se da im realna vrijednost pada, te da ne mogu ostati na postojećoj, gotovo najnižoj razini u cijeloj Europi kada se usporede s prosječnom plaćom.

Matica umirovljenika Hrvatske i umirovljeničke udruge dugo su upozoravale da postojeća „Švicarska formula“ za izračunavanje rasta mirovina nanosi štetu umirovljenicima i povećava, ionako, preveliku razliku između prosječne mirovine i prosječne plaće. U zadnjih deset godina, samo zbog primjene te formule, umjesto praćenja rasta plaća, mirovine su zaostale za više od deset posto. Tu nepravdu će trebati ispraviti i dovesti umirovljenike u Republici Hrvatskoj u ravnopravan položaj s umirovljenicima u Europi.

Pri tome su umirovljenici i stariji ljudi spremni prihvatiti da mirovine rastu u skladu s gospodarskim mogućnostima društva, ali zahtijevaju da se teret rasporedi podjednako, a ne da ga u najvećoj mjeri snose stariji ljudi. Stoga, Republika Hrvatska treba jamčiti da će se teret gospodarskog razvoja ravnomjernije rasporediti i da će razlika u visini mirovina i plaća biti primjerena europskim mjerilima. Matica umirovljenika je baš zato predložila jedno razumno prijelazno razdoblje za smanjivanje razlike između visine prosječne mirovine i plaće, na vrijeme od dvije, pet pa i više godina.

U članku 4. Deklaracija polazi od činjenice da je Kriznim zakonom iz 2009. godine došlo do smanjivanja mirovina, ali i zamrzavanja njihova rasta. Stoga se Republika Hrvatska treba jamčiti da do takvog udara na mirovine, kao neotuđivo pravo, više neće doći. U tom vremenu rasle su i elementarne cijene koje su izravno pogađale umirovljenike jer su mirovine gubile realnu vrijednost.

U članku 5. Prijedloga Deklaracije, pošlo se i od činjenice da u Republici Hrvatskoj ima puno pojava sive ekonomije, u kojoj je osnovni cilj izbjegavanje plaćanja poreza i doprinosa. Zato se predlažu efikasnije mjere kojima će biti osiguran veći dotok sredstava u državni proračun, kao i veće uplate doprinosa u mirovinske fondove. Nedopustivo je da se za veliki dio radnika, posebno onih visokostručnih, plaća doprinos na temelju minimalne osnovice. A to je česta pojava, koju može spriječiti jedino država efikasnijim mjerama prema poslodavcima.

Deklaracija je pošla od dokumenata Ujedinjenih naroda i Europske unije, s ciljem da se praksa iz Europe i Svijeta o rješavanju problema starijih ljudi pretoči u Republiku Hrvatsku.

U članku 6. Deklaracije, Republika Hrvatska preuzima obvezu da će omogućiti starijim osobama slobodan izbor način života u svom domu, ali da će, upravo u skladu s dokumentima Europske unije u UN-a, pomagati u stvaranju boljih uvjeta za život starijim ljudima.

Do sada Republika Hrvatska nije izravno sudjelovala u programima gradnje domova za starije i nemoćne osobe, a Deklaracijom preuzima aktivnu ulogu zajedno s županijama, gradovima i općinama. Činjenica je da se na smještaj u dom, čiji su osnivači županije, gradovi i općine čeka i do deset godina, da su liste čekanja prevelike, da se mnogi umirovljenici niti ne javljaju na liste jer ne očekuju pozitivan odgovor, iznudilo je ovakav prijedlog u Deklaraciji. Republika Hrvatska želi čuti što građani, pa i najstariji, očekuju od države i kako im pomoći da riješe svoje životne probleme.

Na umirovljeničkim skupovima često se zahtjeva donošenje programa gradnje mreže domova umirovljenika, odnosno starijih osoba, poput dječjih vrtića jer se radi o sve nemoćnijim osobama. Jednako tako želje su mnogih i ostati što duže u vlastitom domu, a to znači da se mora uspostaviti ravnoteža u donošenju rješenja za starije osobe. Republika Hrvatska će poštivati njihova opredjeljenja i adekvatnim mjerama osigurati da se ona realiziraju u skladu s objektivnim mogućnostima društva koje jamči i starijim ljudima human i dostojanstven život, primjerenu zdravstvenu i socijalnu zaštitu, a obvezuje se i jednom godišnje analizirati provođenje Deklaracije i utvrditi mjere da prava starijih ljudi stalno unapređuje u skladu s humanim načelima društva.

U Zagrebu, 19. kolovoza 2010.

Predsjednik Matice
Josip Vincek

Izvadak iz zapisnika sa sjednice ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA
održane 5. svibnja 2011. godine.

Ad. 3

Razmatranje Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi Matice umirovljenika Hrvatske – Zaključak Župana

Predsjednik Odbora za ljudska prava, Ivica Mikulčić, podsjeća da se na zadnjem sastanku dogovorilo, a na prijedlog Vesne Ivančić, da se uputilo Deklaraciju na mišljenje Županu, koji je dao pozitivno mišljenje i podržao tekst Deklaracije s dodatnim očitovanjem.

Ivica Mikulčić navodi da je pet županija prihvatilo Deklaraciju u postojećem obliku. Predlaže da se u tekst Deklaracije doda i palijativna skrb vezano za koju su već doneseni neki akti na Skupštini.

Mirjana Antonelić predlaže da se palijativna skrb doda u okviru zadnje crtice Zaključka župana u kojoj se govori o zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti. Uvriježeno je mišljenje da palijativnu skrb trebaju samo osobe starije životne dobi, međutim, nažalost, takvu skrb trebaju i mlađe osobe.

Ahmed Makota smatra da će se donošenjem Deklaracije realizirati socijalna pravičnost. Ipak, naglašava da nije siguran da će se u sadašnjoj budžetskoj besparici to moći realizirati, ali je mišljenja da svakako treba podržati Deklaraciju, pa makar to bilo samo deklarativno.

Mirjana Antonelić posebno pozdravlja 2. točku Deklaracije koja govori da se mirovina stječe pod jednakim uvjetima i na temelju istog mirovinskog zakona koji vrijedi za sve građane Republike Hrvatske, te da povlastice koje nisu stečene radom i uplatom doprinosa, već na temelju posebnih propisa, nemaju status mirovine i ne mogu se isplaćivati iz mirovinskih sredstava.

Nakon rasprave, Odbor jednoglasno utvrđuje sljedeći prijedlog

ZAKLJUČAK

1. Daje se pozitivno mišljenje na Prijedlog Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i ljudi starije životne dobi.
2. Podržava se stav da se mirovine definiraju kao zarađeno i uplatama doprinosa zasluženno vlasničko pravo zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske i pozitivnim propisima, te bi stoga postizanjem nacionalnog konsenzusa o usvajanju ove Deklaracije, Republika Hrvatska, kao i demokratska i socijalna država koja jamči prava svim svojim građanima i jasnije i detaljnije odredila prava građana treće životne dobi temeljena na Ustavu, Rezolucijama Ujedinjenih naroda i dokumentima Europske unije.
3. Pozdravlja se stav da mirovine rastu u skladu s gospodarskim mogućnostima društva, a država je ta koja treba jamčiti da se teret gospodarskog razvoja ravnomjernije rasporedi i da razlika u visini mirovina i plaća bude primjerenija europskim mjerilima
4. Ne podržava se stimuliranje ostanka u radnom odnosu nakon 65. godine života, osim isključivo i iznimno u deficitarnim zanimanjima prema jasno definiranim pravilima.
5. Država bi trebala preuzeti aktivnu ulogu u gradnji domova za starije i nemoćne osobe na način da sufinancira izgradnju istih, te da zajedno s jedinicama lokalne o područne (regionalne) samouprave osigura korisnicima smještaj u istima u primjerenom roku i pod povoljnim uvjetima, te da adekvatnim mjerama omogući i stvaranje povoljnih uvjeta za smještaj u privatne domove.

6. U Istarskoj županiji domove za starije i nemoćne osobe gradit će se u Pazinu, Puli i Labinu, što će rezultirati povećanjem smještajnih kapaciteta za cca 400 novih mjesta, a opremit će se i prostorije za dnevni boravak i klubove umirovljenika u svim većim sredinama.
7. Pokrenut će se akcija širenja projekta „Pomoć u kući“ za umirovljenike i starije osobe i zalagati se za uvođenje uravnoteženog sistema plaćanja troškova smještaja u istarskim domovima za starije osobe.
8. Državne, regionalne i lokalne vlasti trebaju uložiti napore u skladu s objektivnim mogućnostima društva da osobama starije životne dobi osiguraju human i dostojanstven život uz primjerenu zdravstvenu i socijalnu zaštitu, a dodatnu pažnju posvetiti i palijativnoj skrbi.